

# مروری بر برخی پیشینه‌های مرتبط با اولیت‌های پژوهشی زن و خانواده: «الگوی سوم زن مسلمان»

معاونت پژوهش

مرداد ۱۴۰۳

## فهرست مطالب

|        |                                                |
|--------|------------------------------------------------|
| ۳..... | مروری بر پیشینه‌ی موضوعی «الگوی سوم زن مسلمان» |
| ۴..... | کتاب                                           |
| ۵..... | مقاله                                          |
| ۸..... | پایان‌نامه و رساله                             |
| ۹..... | همایش‌ها و کنفرانس‌ها                          |

## مروری بر پیشینه‌ی موضوعی «الگوی سوم زن مسلمان»

برای گردآوری اطلاعات و آثار موجود در حوزه موضوعی «الگوی سوم زن»، کلیه منابع فارسی، از سال ۱۳۹۱ تا سال ۱۴۰۳ اعم از کتاب‌ها، مقالات ادواری، پایان‌نامه‌ها/رساله‌ها و همایش‌ها و کنفرانس‌های علمی مورد بررسی قرار گرفت. بدین منظور، کلیدواژه‌های «الگوی سوم»، «الگوی سوم زن»، «الگوی زن تراز» و «الگوی زن مسلمان» مد نظر قرار گرفت و در پایگاه‌های اطلاعاتی (کتابخانه ملی ایران<sup>۱</sup>، خانه کتاب<sup>۲</sup>، پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های ایران<sup>۳</sup>، مگ ایران<sup>۴</sup>، نورمگز<sup>۵</sup>، پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی<sup>۶</sup>، پرتال جامع علوم انسانی<sup>۷</sup>، ایرانداک<sup>۸</sup>، موتورهای جستجوی علمی (گوگل اسکالر<sup>۹</sup>، علم نت<sup>۱۰</sup>)، پایگاه نشریات (پرتال نشریات علمی وزارت علوم<sup>۱۱</sup>، لیست نشریات مصوب حوزه‌های علمیه) و پایگاه اطلاع‌رسانی همایش‌ها و کنفرانس‌ها (سیویلیکا<sup>۱۲</sup>، سامانه جامع ثبت اطلاع‌رسانی همایش‌های معتبر علمی<sup>۱۳</sup>) مورد جستجو واقع شد. به دلیل کثرت نتایج بازیابی شده با کلیدواژه «الگوی زن مسلمان»، مرتبط ترین آثار بازیابی شده با این کلیدواژه و نزدیک ترین‌ها به موضوع الگوی سوم زن در لیست نهایی قرار گرفت.

نتایج بررسی و جستجوها نشان می‌دهد ۵ کتاب، ۷ مقاله، ۵ پایان‌نامه و رساله، ۴ همایش، ۱۲ نشریه علمی و ۱۰ نشریه پژوهشی علمی حوزوی در بازه زمانی فوق، در این حوزه موضوعی بازیابی شده است. در ادامه گزارشی از روند بررسی و گردآوری منابع و آثار پژوهشی مرتبط با موضوع «الگوی سوم زن» به تفکیک پایگاه‌ها آمده است.

1. nlai.ir
2. ketab.ir
3. lib.ir
4. magiran.com
5. noormags.ir
6. sid.ir
7. ensani.ir
8. irandoc.ac.ir
9. scholar.google.com
10. elmnet.ir
11. journals.msrt.ir
12. civilica.com
13. conf.isc.ac

به منظور جستجو و دستیابی به کتاب‌های موجود در حوزه موضوعی الگوی سوم زن، کلیدواژه‌هایی<sup>۱</sup> که پیش از این اشاره شد، در پایگاه «کتابخانه ملی ایران»، «خانه کتاب» و «پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های ایران» مورد جستجو قرار گرفت. نتایج بازیابی شده به ترتیب زمان انتشار (صعودی)، به شرح زیر است:

| ردیف | عنوان اثر                                                                | نویسنده / مؤلف                                                                                         | محل نشر؛ ناشر                                             | سال نشر |
|------|--------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|---------|
| ۱    | الگوی سوم                                                                | سعید خومحمدی<br>خیرآبادی                                                                               | تهران: سازمان بسیج جامعه زنان کشور                        | ۱۳۹۳    |
| ۲    | الگوی سوم: الگوی رفتاری زن در خانواده و جامعه                            | فرج‌الله هدایت‌نیا                                                                                     | تهران: سازمان بسیج جامعه زنان کشور، انتشارات لشکر فرشتگان | ۱۳۹۵    |
| ۳    | سطرهای سربلند:<br>مجموعه مقالاتی در باب نظریه الگوی سوم زن ایرانی مسلمان | لیلا نظری گیلانده<br>(به سفارش سازمان بسیج جامعه زنان کشور، کنگره ملی بزرگداشت ۳۴۰۰ شهید استان اردبیل) | اردبیل: خط هشت                                            | ۱۴۰۱    |
| ۴    | راه سوم<br>(الگوی مترقی زن در منظومه فکری مقام معظم رهبری)               | فاطمه ترکان،<br>هدی صادق‌زادگان،<br>سمانه مقصودی                                                       | تهران: سازمان تبلیغات اسلامی،<br>شرکت چاپ و نشر بین‌الملل | ۱۴۰۲    |
| ۵    | بازنمایی الگوی زن مسلمان در رسانه تمدن‌ساز                               | مهتاب خانی                                                                                             | تهران: زرنوشت                                             | ۱۴۰۳    |

۱. کلیدواژه‌های «الگوی سوم»، «الگوی سوم زن»، «الگوی زن تراز» و «الگوی زن مسلمان»

در مورد مقالات علمی نیز، ابتدا پایگاه نشریات علمی اعم از «پرتال نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری» و «لیست نشریات مصوب حوزه‌های علمیه<sup>۱</sup>» مورد بررسی قرار گرفت. پس از آن عناوین نشریات علمی حوزه‌ی دانشی «زن و خانواده» و سایر حوزه‌های دانشی که به نظر می‌رسید مقالات مرتبطی با موضوع «الگوی سوم زن» داشته باشند، استخراج گردید. در نهایت بر اساس جستجوی انجام گرفته در پرتال نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ۱۲ عنوان نشریه علمی در حوزه زن و خانواده احصاء شد. همچنین از لیست نشریات پژوهشی علمی حوزه‌های علمیه که شامل ۵۲ عنوان نشریه علمی پژوهشی است، ۱۰ عنوان نشریه علمی پژوهشی که به نظر می‌رسید با حوزه موضوعی مورد نظر نزدیک‌تر است، احصاء و مورد واکاوی قرار گرفت. عناوین نشریات اشاره شده به تفکیک «وزارت علوم، تحقیقات و فناوری» و «حوزه‌های علمیه» در جداول ذیل آمده است.

### عناوین نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در حوزه‌ی دانشی زن و خانواده

| ردیف | عنوان نشریه                                   | رتبه ارزیابی در سال ۱۴۰۲ | وبسایت                                                                                              |
|------|-----------------------------------------------|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۱    | روانشناسی فرهنگی زن                           | ب                        | <a href="https://sanad.iau.ir/journal/jwc">https://sanad.iau.ir/journal/jwc</a>                     |
| ۲    | پژوهش‌های انتظامی - اجتماعی<br>زنان و خانواده | الف                      | <a href="http://pssw.jrl.police.ir">http://pssw.jrl.police.ir</a>                                   |
| ۳    | پژوهشنامه اسلامی زنان و خانواده               | ب                        | <a href="http://pzk.journals.miu.ac.ir">http://pzk.journals.miu.ac.ir</a>                           |
| ۴    | پژوهشنامه زنان                                | ب                        | <a href="https://womenstudy.ihcs.ac.ir">https://womenstudy.ihcs.ac.ir</a>                           |
| ۵    | مطالعات پلیس زن                               | ب                        | <a href="http://ps.jrl.police.ir">http://ps.jrl.police.ir</a>                                       |
| ۶    | زن در توسعه و سیاست                           | ب                        | <a href="https://journals.msrt.ir/home/detail/10555">https://journals.msrt.ir/home/detail/10555</a> |
| ۷    | زن در فرهنگ و هنر                             | ب                        | <a href="https://journals.msrt.ir/home/detail/10556">https://journals.msrt.ir/home/detail/10556</a> |
| ۸    | زن و جامعه                                    | الف                      | <a href="https://journals.msrt.ir/home/detail/10557">https://journals.msrt.ir/home/detail/10557</a> |
| ۹    | فرهنگی - تربیتی زنان و خانواده                | ب                        | <a href="https://journals.msrt.ir/home/detail/11289">https://journals.msrt.ir/home/detail/11289</a> |
| ۱۰   | مطالعات اجتماعی - روانشناختی زنان             | الف                      | <a href="https://journals.msrt.ir/home/detail/11103">https://journals.msrt.ir/home/detail/11103</a> |
| ۱۱   | مطالعات راهبردی زنان                          | ب                        | <a href="https://journals.msrt.ir/home/detail/10847">https://journals.msrt.ir/home/detail/10847</a> |
| ۱۲   | مطالعات زن و خانواده                          | الف                      | <a href="https://journals.msrt.ir/home/detail/10862">https://journals.msrt.ir/home/detail/10862</a> |

۱. قابل دسترسی به آدرس:

<https://pazhuhesh.ismc.ir/%D8%AF%D8%B3%D8%AA%D9%87%E2%80%8C%D8%A8%D9%86%D8%AF%DB%8C-%D9%86%D8%B4%D8%AF%D9%87/%DA%A9%D9%85%D8%B3%DB%8C%D9%88%D9%86-%D9%86%D8%B4%D8%B1%DB%8C%D8%A7%D8%AA-%D9%BE%DA%98%D9%88%D9%87%D8%B4%DB%8C-%D8%B9%D9%84%D9%85%DB%8C-%D8%AD%D9%88%D8%B2%D9%88%DB%8C-%D9%85%D9%87%D8%B1-1401/>

## عناوین نشریات پژوهشی علمی حوزه‌های علمیه

### در حوزه‌ی دانشی زن و خانواده و سایر حوزه‌های دانشی مرتبط با موضوع «الگوی سوم زن»

| ردیف | عنوان نشریه                     | وبسایت                                                                                    |
|------|---------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۱    | معرفت فرهنگی اجتماعی            | <a href="https://marefatefarhangi.nashriyat.ir">https://marefatefarhangi.nashriyat.ir</a> |
| ۲    | پژوهش‌های قرآنی                 | <a href="https://jqr.isca.ac.ir">https://jqr.isca.ac.ir</a>                               |
| ۳    | اسلام و علوم اجتماعی            | <a href="https://soci.rihu.ac.ir">https://soci.rihu.ac.ir</a>                             |
| ۴    | اسلام و مطالعات اجتماعی         | <a href="https://jiss.isca.ac.ir">https://jiss.isca.ac.ir</a>                             |
| ۵    | مطالعات جنسیت و خانواده         | <a href="https://www.jgfs.ir">https://www.jgfs.ir</a>                                     |
| ۶    | دین و سیاست فرهنگی              | <a href="https://www.jrcp.ir">https://www.jrcp.ir</a>                                     |
| ۷    | پژوهش نامه سبک زندگی            | <a href="https://journal.manaviyat.ir">https://journal.manaviyat.ir</a>                   |
| ۸    | مطالعات اسلامی زنان و خانواده   | <a href="https://pubs.jz.ac.ir">https://pubs.jz.ac.ir</a>                                 |
| ۹    | مطالعات فرهنگی اجتماعی حوزه     | <a href="https://gnoe.bou.ac.ir">https://gnoe.bou.ac.ir</a>                               |
| ۱۰   | مطالعات فقهی حقوقی زن و خانواده | <a href="https://zan-khanevade.urdu.ac.ir">https://zan-khanevade.urdu.ac.ir</a>           |

در این مرحله، مقالات این نشریات در بازه زمانی سال ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۳، تک به تک مورد تورق و بررسی قرار گرفت و اطلاعات مقالات مرتبط با ۴ کلید واژه اشاره شده در بالا احصاء شد.

پس از بررسی، تورق و جستجو در سامانه نشریات اشاره شده در بالا، به منظور تکمیل لیست مقالات علمی منتشر شده در موضوع «الگوی سوم زن»، کلیدواژه‌هایی که پیش از این در متن اشاره شده بود، در پایگاه‌های اطلاعاتی «مگ‌ایران»، «نورمگز»، «پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی»، «پرتال جامع علوم انسانی» و موتورهای جستجوی علمی «گوگل اسکالر» و «علم‌نت»، جستجو و نتایج زیر از جستجو در پایگاه نشریات، پایگاه‌های اطلاعاتی و موتورهای جستجوی علمی به دست آمد:

| ردیف | عنوان مقاله                                                                                                                                 | نویسنده / مؤلف                                                                | عنوان؛ شماره نشریه                                                  | سال نشر         |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|-----------------|
| ۱    | مدل مفهومی موضوع زن در گفتمان انقلاب اسلامی<br>(مطالعه موردی: منظومه فکری آیت الله خامنه‌ای)                                                | عاطفه خادمی<br>فاطمه تقی زاده                                                 | زن در توسعه و سیاست،<br>سال هفدهم، شماره ۲                          | تابستان<br>۱۳۹۸ |
| ۲    | چگونگی تحقق الگوی معیار در نظریه سیاستی آیت الله خامنه‌ای در حوزه زنان؛ راهبردها و اقدامات                                                  | سجاد لطفی<br>حسین سوزنچی<br>سید مجتبی امامی                                   | دین و سیاست فرهنگی،<br>دوره ۷، شماره ۲ - شماره پیاپی ۱۵             | مهر ۱۳۹۹        |
| ۳    | بازنمایی مولفه‌های الگوی سوم زن مسلمان در رسانه‌ها                                                                                          | مهتاب خانی<br>حفیظه مهدیان                                                    | دوماهنامه نخبگان علوم و مهندسی،<br>دوره ۸، شماره ۴                  | ۱۴۰۲            |
| ۴    | الگوی سوم زنان                                                                                                                              | عاصمه قاسمی                                                                   | نشریه عصر اندیشه،<br>دوره ۱، شماره ۱                                | تیر ۱۴۰۲        |
| ۵    | الگوی سوم؛<br>نگاهی به هویت زنانه در اندیشه رهبر معظم انقلاب                                                                                | شقایق حیدری                                                                   | نامه هویت، پیاپی ۹۴                                                 | دی ۱۴۰۲         |
| ۶    | الگوی کنش بانوان و تاثیر آن بر فرهنگ سیاسی در گفتمان انقلاب اسلامی براساس الگوی سوم: بررسی ترسیم هسته‌های گفتمانی از منظر آیت الله خامنه‌ای | زهرا امامی<br>احمد بخشایشی<br>اردستانی<br>محمد توحیدفام<br>حجت‌الله درویش پور | جامعه‌شناسی سیاسی انقلاب<br>اسلامی، سال چهارم،<br>شماره ۲، پیاپی ۱۴ | تابستان<br>۱۴۰۲ |
| ۷    | الگوی سوم زن مسلمان؛<br>تسلیم نشدن در مقابل دوگانه غرب و شرق                                                                                | گفتگو با<br>دکتر زهرا داورپناه                                                | رهیافت اندیشه، شماره ۲                                              | تابستان<br>۱۴۰۱ |

پایان نامه ها و رساله های علمی حوزه موضوعی «الگوی سوم زن»، با ۴ کلیدواژه اشاره شده پیشین، در پایگاه ایرانداک مورد جستجو قرار گرفتند. نتایج بازبینی شده، حاصل از این جستجو به شرح زیر است:

| ردیف | عنوان پایان نامه؛ رساله                                                                              | پدیدآور                | مقطع تحصیلی   | سال نشر | توضیحات تکمیلی                                                                                                                                                        |
|------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|---------------|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۱    | طراحی الگوی زن مسلمان ایرانی                                                                         | مریم شاه چراغیان       | کارشناسی ارشد | ۱۳۹۱    | استاد راهنما: عماد افروغ<br>استاد مشاور: عزت السادات میرخانی<br>دانشگاه تربیت مدرس،<br>دانشکده ادبیات و علوم انسانی                                                   |
| ۲    | مدل عملیاتی سازی الگوی زن مسلمان ایرانی با تأکید بر حل مشکلات پیش رو                                 | مریم شاه چراغیان       | دکتری تخصصی   | ۱۳۹۴    | استاد راهنما: عزت السادات میرخانی<br>استاد راهنما: عبدالحسین کلانتری<br>استاد مشاور: نهله غروی<br>دانشگاه تربیت مدرس،<br>دانشکده ادبیات و علوم انسانی                 |
| ۳    | خانواده تراز در جمهوری اسلامی ایران و کاربرد آن در رسانه                                             | ندا ملکی فاراب         | دکتری تخصصی   | ۱۳۹۶    | استاد راهنما: فروغ الصباح شجاع نوری<br>استاد راهنما: سیمین حسینیان<br>استاد مشاور: حسین بستان نجفی استاد<br>مشاور: محمدمهدی لیبی<br>دانشگاه الزهرا (س)، پژوهشکده زنان |
| ۴    | راهنمای عملی چگونگی نمایش زنان مبتنی بر ویژگی های زن تراز انقلاب اسلامی در سیمای جمهوری اسلامی ایران | زهرا شهرابی<br>فراهانی | کارشناسی ارشد | ۱۴۰۰    | استاد راهنما: سید بشیر حسینی<br>اسفیدواجانی<br>استاد مشاور: محسن شاکری نژاد<br>دانشگاه صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، دانشکده ارتباطات و رسانه                      |
| ۵    | شاخصه های الگوی سوم زن در ساحت اجتماعی از منظر آیات و روایات                                         | عصمت حاجی علیخانی      | کارشناسی ارشد | ۱۴۰۲    | استاد راهنما: فاطمه دسترنج<br>استاد مشاور: زهرا قربانی<br>دانشگاه اراک،<br>دانشکده ادبیات و علوم انسانی                                                               |

## همایش‌ها و کنفرانس‌ها

به منظور رصد و شناسایی همایش‌ها و کنفرانس‌ها با موضوع «الگوی سوم زن»، جستجو در دو پایگاه «سیویلیکا» و «سامانه جامع ثبت اطلاع‌رسانی همایش‌های معتبر علمی»، با ۴ کلیدواژه اشاره شده در متن انجام شد. نتایج بازایی شده به شرح زیر است:

| عنوان / موضوع همایش                                 | برگزار کننده همایش                                                                    | زمان برگزاری | دبیر علمی       |
|-----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-----------------|
| ملزومات، سازوکارها و موانع تحقق الگوی سوم زن مسلمان | موسسه آموزش عالی حوزی الزهراء سلام الله علیها با مشارکت مدیریت حوزه‌های علمیه خوزستان | آذر ۱۴۰۳     | آقای حسین بستان |

| عنوان / موضوع همایش                                                                          | برگزار کننده همایش                | زمان برگزاری | دبیر علمی                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|--------------|--------------------------|
| اولین همایش ملی حضور موثر بانوان در عرصه: چالش‌ها و راهکارهای دستیابی به الگوی سوم زن مسلمان | دانشگاه آزاد اسلامی واحد فلاورجان | ۱۴۰۲/۱۰/۱۳   | خانم دکتر بدری شاه طالبی |

| عنوان / موضوع همایش                                    | برگزار کننده همایش | زمان برگزاری | دبیر علمی                         |
|--------------------------------------------------------|--------------------|--------------|-----------------------------------|
| همایش ملی الگوی سوم زن مسلمان در گام دوم انقلاب اسلامی | سازمان بسیج اساتید | بهمن ۱۴۰۱    | خانم دکتر فائزه عظیم‌زاده اردبیلی |

| عنوان / موضوع همایش                                                      | برگزار کننده همایش | زمان برگزاری | دبیر علمی       |
|--------------------------------------------------------------------------|--------------------|--------------|-----------------|
| اولین همایش ملی نقش بانوان در ایجاد تمدن نوین اسلامی با رویکرد الگوی سوم | دانشگاه فرهنگیان   | ۱۴۰۰/۰۹/۲۵   | آقای دکتر غلامی |